

Handläggare: Lena Embertsén
Telefon: 08-508 28 864
E-postadress: lena.embertsen@stockholm.se

Till
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2011-05-16 p.14

Redovisning av rapport "Kemikalier i varor – tillsyn hos sko- och möbelhandel"

Ett tillsynsprojekt i samarbete mellan Malmö, Göteborg och Stockholm

Förslag till beslut

1. Godkänna rapporten "Kemikalier i varor – tillsyn hos sko och möbelhandeln"
2. Översända rapporten för kännedom till Kemikalieinspektionen, branschorganisationer och till de besökta butikerna

Gunnar Söderholm

Gustaf Landahl

Bakgrund

Miljöförvaltningarna i Göteborg, Stockholm och Malmö har under 2010 samverkat kring kemikalietillsynen i tre olika delprojekt. I februari redovisades en rapport som handlade om tillsynen på nedströmsanvändare. Det projekt som redovisas i denna rapport och handlar om tillsyn av sko- och möbelhandeln.

Problematiken kring kemikalier i varor uppmärksammas allt mer. Inom flera olika projekt, bland annat Nya Gifter, har det gjorts försök att identifiera vilka ämnen som är de mest angelägna att arbeta med. Det är ämnen som har egenskaper som gör att de klassas som särskilt farliga. Varugrupper som kan innehålla flera av de "utpekade" farliga kemikalier så som t.ex. mjukgörare, fluorerade ämnen och bromerade flamskyddsmedel, är bland annat skor och möbler. Det är därför vi i detta projekt har valt att besöka just dessa butiker. Totalt har 28 företag

inspekterats, i Stockholm har 4 skobutiker och 5 möbelbutiker besökts. Företagen finns i de flesta fall representerade i flera städer och har ett huvudkontor där kemikaliekompetensen oftast finns.

Kemikalieinnehåll i varor är relativt oreglerat område och endast ett fåtal ämnen är förbjudna eller begränsade. Däremot förs nya ämnen kontinuerligt upp på den så kallade kandidatförteckningen som är kopplad till Reach-lagstiftningen. Idag finns 46 ämnen upptagna där. För detaljhandeln innebär kandidatförteckningen att en kund, inom 45 dagar, ska kunna få information om ämnen som finns upptagna på kandidatförteckningen och som kan förekomma i deras varor. Detta medför t.ex. att man ska kunna ta reda på vilka krav som ställs vid inköp, vilka avtal som finns, om kraven och avtalen följs upp med analyser. Tillsynen har också stöd i miljöbalkens allmänna hänsynsregler.

Huvudsyftet med inspektionerna har varit att uppmärksamma butikerna på det ansvar de har gentemot kund. Vi har kontrollerat om butikerna har rutiner för att kunna svara på frågor om kemikalier i varor. För att butiken ska kunna göra detta krävs att det någonstans i företaget finns kunskap om vilka kemikaliekrav som ställs och om analyser utförs för att följa upp dessa krav. I och med att kandidatförteckningen utökas är det viktigt att arbeta proaktivt då det är svårt att i efterhand gå bakåt i sin leverantörskedja för att få information vid förfrågan från kund.

Resultat

Vid inspektionerna har vi valt att titta på två varor i varje butik. Det har varit ett bra sätt att tydliggöra vad informationskravet innebär. Butiken har fått visa hur de skulle gå tillväga om en kund ställde en fråga just om denna vara.

Vilken information butiken kunnat få fram har varierat. Ibland har butiken kunnat uppvisa ett intyg från leverantören som säger att det inte finns några ämnen från kandidatlistan i varan. Ibland har man också kunnat styrka att varan inte innehåller vissa kemikalier med analysprotokoll. Från några företag har vi inte fått någon dokumentation alls, detta kan tyda på att kemikaliekompetens saknas eller att kommunikationen med leverantören är bristfällig. Generellt kan man säga att skobranschen har kommit längre och jobbar mer aktivt med att ställa kemikaliekrav och att göra analyser. 12 av 14 företag som sålde skor ställde kemikaliekrav, att jämföra med 4 av 14 möbelhandlare. Resultaten i de tre städerna var ungefär desamma.

Tillsynsprojektet har lett till att

- Möbelbranschen har tagit fram kravkriterier och möbelbutiker har börjat använda sig av dessa dokument vid sina inköp. Delvis är detta en följd av lagstiftningens nya krav men delvis ett resultat av den tillsyn vi riktat mot branschen.
- De butiker som inte kände till kandidatlistan eller att de har ett ansvar gentemot kund nu har kunskap om informationsplikten och vilket ansvar butiken har.
- Butikerna har kontaktat sina leverantörer. Genom detta har också dessa uppmärksammats på informationsplikten och vikten av att veta vilka kemikalier de varor de levererar innehåller.
- Vi vid inspektionerna också fört en vidare diskussion kring problemen med kemikaliers miljö- och hälsopåverkan och den diffusa spridningen. Vi upplever att förståelsen av dessa frågor har ökat.
- För de företag och leverantörer som arbetar aktivt med dessa frågor är det viktigt att se att myndigheterna nu också efterfrågar den kunskap de har.
- Vi har fått ny tillsynserfarenhet när det gäller att bedriva tillsyn på varor. De kontakter vi haft med branschorganisationer och leverantörer har varit värdefulla för att bättre förstå de svårigheter och utmaningar som ny en lagstiftning innebär för branschen.

Den gemensamma tillsynen har gjort att frågorna fått mer uppmärksamhet. Vi har också tagit fram gemensamt material och haft möjlighet att gemensamt diskutera frågor under projektets gång. Detta gör att tillsynen blir mera lika och på sikt effektivare. Under 2011 kommer detta projekt att fortsätta med tillsynsbesök hos ytterligare ett antal möbelbutiker.

Rapporten har sammanställts av miljöförvaltningen i Göteborg

Slut

Bilagor

- Bilaga 1 Rapport "Kemikalier i varor – tillsyn hos sko- och möbelhandeln"
- Bilaga 2 Resultattabell Stockholmsbutiker